

ŠOLSKI CENTER CELJE
SREDNJA ŠOLA ZA STROJNIŠTVO, MEHATRONIKO IN
MEDIJE

ALI KOREKCIJA BARV VPLIVA NA
ČUSTVA GLEDALCEV PRI FILMU?

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Gal ANCELJ, M-4. e

Andraž ŠTOK, M-4. e

Mentor:

Dušan VEŠLIGAJ, dipl. med. prod.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2016

KAZALO

POVZETEK

1 UVOD	1
2 HIPOTEZE.....	2
2.1 METODE RAZISKOVANJA	2
3 TEORETIČNI DEL	3
3.1 KAJ JE BRAVNA TEMPERATURA?	3
3.2 KAJ JE BARVNA KOREKCIJA?	4
3.2.1 Barvna korekcija in barvna gradacija	5
3.3 NAČINI IZVEDBE BARVNE KOREKCIJE?	7
3.3.1 Programi za barvno korekcijo.....	7
3.4 POMEN BARV V FILMU	8
4 RAZISKOVALNI DEL (EMIPRIČNI DEL)	10
4.1 ANKETA.....	10
4.2 INTERVJU	21
4.2.1 Jurij Moškon.....	21
4.2.2 Stanko Kostanjevec	22
5 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK	24
6 VIRI IN LITERATURA	26
6.1 VIRI SLIK	26
7 PRILOGE	28
7.1 ANKETA.....	28
8 ZAHVALA.....	32

KAZALO SLIK

SLIKA 1: barvna lestvica (prikaz barvne temperature v Kelvinih)	3
SLIKA 2: Barvna korekcija: pred in po njej	4
SLIKA 3 Slika 3: Slika zgoraj (pred barvno gradacijo, slika RAW), slika spodaj (po barvni gradaciji).....	5
SLIKA 4: Modra scena iz filma The Ring	6
SLIKA 5: Slika levo (po barvni korekciji), slika desno (pred barvno korekcijo)	6
SLIKA 6: Ročno barvan film A Trip to the Moon (1902)	8
SLIKA 7: Razlika barv, toplo-hladno	16
SLIKA 8: Razlika kontrastov, nenasičenost-nasičenost	17
SLIKA 9: Hladna modra scena	19
SLIKA 10: Topla rdeča scena	20
SLIKA 11: Jurij Moškon.....	21

KAZALO TABEL

TABELA 1: Kaj je barvna korekcija?	10
TABELA2: Ali se vam zdi, da so barve pomemben del filma?.....	11
TABELA 3: Ali menite, da je barvna korekcija (spreminjanje, odvzemanje, dodajanje barv) pomemben del produkcije filma?	12
TABELA 4: Ali opazite razliko med barvami v slovenskih in holivudskih filmih?.....	13
TABELA 5: Ali se vam zdi, da se barvni korekciji pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa?	14
TABELA 6: Se strinjate, da lahko barva psihološko vpliva na vas in spremeni počutje?	15
TABELA 7: Katera izmed spodnjih slik deluje za vas prijetnejše in toplejše?	16
TABELA 8: Katera izmed spodnjih slik ima bolj holivudski zgled?	17
TABELA 9: Ali ste mnenja, da lahko z različnimi barvnimi kombinacijami pripovedujemo tudi zgodbo?	18
TABELA 10: Kaj vam v filmu sporoča modrikasta scena, s hladnejšimi barvami, primer spodnja slika?	19
TABELA 11:Kaj vam sporoča rdečkasta scena s toplejšimi barvami, primer spodnja slika?	20

POVZETEK

V raziskovalni nalogi smo se ukvarjali s pomenom barvne korekcije pri filmu. Vemo, da je barvna korekcija spreminjanje, dodajanje, odvzemanje in popravljanje barv, ki se uporablja predvsem pri medijih, kot so tisk, grafika, fotografija in navsezadnje tudi film.

Barvna korekcija se uporablja na vsakdanjem nivoju, ampak le malo ljudi ve, da z barvno korekcijo montažerji, režiserji in direktorji fotografije dosežejo pri gledalcu želen učinek. To so čustva. Res je, da zgodba ogromno pripomore k doživetju čustev, enako tudi barva v filmu.

Barvna korekcija in barvno prelivanje – v nadaljevanju je razložena razlika med njima, v raziskovalni nalogi bomo za oba pojma uporabili en izraz, in to je **barvna korekcija**.

1 UVOD

Kaj je barva? Če bi vas nekdo to vprašal, kaj bi rekli? Kako bi opisali barvo magenta? Ali kako se občuti turkizna? Nešteto odgovorov je na vprašanje Kaj je barva?.

Barva je elektromagnetno valovanje in mešanica različnih valovnih dolžin in jakosti. Barva je lastnost predmeta, očesu jo posreduje svetloba, ki jo telo seva, odbija ali prepušča. Barva je naša vizualna percepcija sveta.

Kaj bi pa odgovorili mi? Barva je naš najljubši način pripovedovanja zgodbe, in to je trditev, s katero se ukvarjamo v raziskovalni nalogi. Ali lahko barva pripoveduje zgodbo in s tem vpliva na naša čustva?

2 HIPOTEZE

Zastavili smo si hipoteze o barvni korekciji in vplivu na čustva gledalcev filma. Te smo poskušali potrditi oziroma ovreči. Podatke smo zbrali, uredili, obdelali in jih grafično predstavili v empiričnem delu raziskovalne naloge.

Hipoteze za splošno pomembnost barvne korekcije:

1. Barvna korekcija je pomemben del produkcije filma.
2. Barvni korekciji se pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa.

Hipoteze za čustveno in zgodbeno plat barvne korekcije (ali lahko z barvno korekcijo dosežemo pojav čustev pri gledalcu in pripovedovanje zgodbe):

1. Barvna korekcija vpliva na čustva gledalcev filma.
2. Barvna korekcija lahko pripoveduje zgodbo.
3. Barve v filmu lahko v povezavi z zgodbo ustvarijo drugačna čustva kot sicer, zavajajo gledalca (npr. oranžna in rumena predstavljata smrt, tesnobo, strah).
4. Barve v filmu nas lahko spomnijo na določen dogodek ali nas osredotočijo na predmet.

2.1 METODE RAZISKOVANJA

Raziskovanja smo se lotili sistematično. Najprej smo raziskali področje barvne korekcije. Kaj je to, zakaj se uporablja in njen pomen v filmu. Potem smo se lotili postavitve hipotez. Da smo jih potrdili ali zavrgli, smo potrebovali literaturo, pomoč prijateljev, znancev itd. S pomočjo spletne ankete sva odgovorila na prve štiri hipoteze.

Zadnji dve hipotezi sta strokovni in si s pomočjo ankete nismo mogli pomagati. Zato smo opravili intervju z dvema znanima slovenskima montažerjema, Jurijem Moškonom in Stankom Kostanjevcem.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 KAJ JE BARVNA TEMPERATURA

Da bi razumeli, kaj je barvna korekcija in vse, kar je povezano z njo, moramo najprej pojasniti temo barvne temperature.

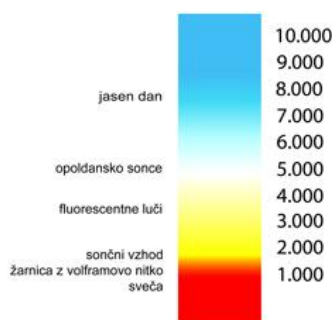
Barvna temperatura je fizikalni pojav, ki nastane pri sevanju črnega telesa, ki ga segrevamo na različne (dokaj visoke) temperature in se meri v Kelvinih (K). Razpon barvne temperature je velik, pod 1000 K in do 25.000 K.

Višje kot so vrednosti, bolj je svetloba modrikasta – hladna (okoli 5.000 K). Takšno vrsto barvne temperature zasledimo predvsem v kriminalkah, ko je glavni lik pred težko odločitvijo, je živčen ali pa vlada v sceni temačno, grozno in neprijetno "ozračje".

Nižje kot so vrednosti, bolj je svetloba rumeno-rdečkasta – topla (okoli 2000 K). Takšno vrsto barvne temperature zasledimo predvsem v romancah, kjer je vzdušje prijetno, toplo, ljubezensko, glavni lik pa seveda dober in ima srečo, veselje ter ljubezen (Zakaj barvna korekcija posnetkov?, 2011).

Barvna temperatura žarnice z volframovo nitko žari s približno 2.500 K, plamen sveče s 1.850 K, dnevna (sončna) barvna temperatura pa niha, saj je odvisna od oblačnosti in dela dneva. (Zakaj barvna korekcija posnetkov?, 2011).

Dober primer dnevne temperature je tudi ta, da se grozne, kriminalne scene snemajo pozimi zgodaj zjutraj, ker je takrat barvna temperatura zelo visoka (hladna), romantične scene se pa večinoma poleti ob jutrih in večerih, ker je takrat barvna temperatura zelo nizka (topla).

Slika 1: Barvna lestvica (prikaz barvne temperature v Kelvinih)

3.2 KAJ JE BARVNA KOREKCIJA?

Barvna korekcija slike je postopek, pri katerem v procesu postprodukcije spreminjamo nasičenost barv, svetlobo, barvno temperaturo in celoten videz filma. Uporablja se v video produkciji kot dodana vrednost končnega izdelka, saj izoblikuje filmski videz in poenoti prevladujočo barvo v vseh posnetkih (razen v primerih, ko se to pravilno krši in želijo ustvarjalci doseči nasproten učinek), uporablja se za popravljanje in oblikovanje surovih materialov, kot tudi za kreativno izražanje (Zakaj barvna korekcija posnetkov?, 2011).

Slika 2: Barvna korekcija: pred in po njej

Barvna korekcija slike se danes uporablja le v postprodukciji in ne toliko v fazi snemanja filma, razen pri filmih, kjer ni na razpolago dovolj denarja za korekturo in barvanje filma v procesu postprodukcije.

Naše oči stalno in popolnoma nezavedno prilagajajo belino glede na okolico, ne glede na njeno barvno temperaturo (na primer: na zelo sončen dan je bela malo modrikasta, v zaprtih prostorih luči povzročijo rumenkasto svetlobo, pri fluorescentnih lučeh je belina zelenkasta, modra) tako, da belo vedno vidimo belo brez ostalih odtenkov. Različne beline ustvarjajo razni naravni filtri, kot so vir svetlobe, onesnaženost (npr. smog), znotraj pa barve sten, opremljenost prostora in tudi zunanja svetloba (odvisna od velikosti in lege okna) (Papotnik, Cerin, 1994).

Zaradi prilagajanja čepnic v očesu zaznamo belo vedno kot belo, brez odtenkov, ki jih povzroča trenutna barvna temperatura svetlobe. Dokaz tega je preprost. Če se zazremo v kakršenkoli bel predmet v prostoru in gledamo vanj vsaj 30 sekund, bodo oči prilagodile način vida tako, da bo bela spet bela (Zakaj barvna korekcija posnetkov?, 2011).

Objektivi v kamerah in fotoaparatih nimajo takšnih avtomatskih nastavitev za določanje beline in jo zato določamo ročno.

3.2.1 Barvna korekcija in barvna gradacija

Problem slovenske terminologije je ta, da imamo v angleščini dva izraza: color correction in color grading. Za zadnji izraz prevoda še ni, vseeno pa lahko pojasnimo razliko.

Color correction je v dobesednem prevodu barvna korekcija, res pa tudi color grading prevajamo v barvno korekcijo. Vendar to ni barvna korekcija, ampak v dobesednem prevodu pomeni "barvno prelivanje" oziroma "barvna gradacija". Delno pomeni tudi barvanje barv, kar je v procesu barvne korekcije logično (Inhofer, 2015).

Pri barvni korekciji slike gre predvsem za popravljanje barv, izboljšanje čistosti, realnosti, nastavitev barvne temperature itd.

Pri color grading-u oz barvnem prelivanju pa gre za barvanje že obstoječih barv in barvanje filmov v formatu RAW (format, pri katerem skoraj ni barv), gre za spreminjanje obstoječih barv. Pri tem nastavev barvne temperature ni toliko pomembna. Npr. celoten kader je lahko moder, če le ima pomen, tudi bela ni nujno, da je bela (Inhofer, 2015).

Slika 3: Slika zgoraj (pred barvno gradacijo, slika RAW), slika spodaj (po barvni gradaciji)

Pri procesu color gradinga izboljšujemo barve v smislu, kaj bo na gledalca bolj vplivalo, s kakšnimi barvami bomo dosegli, da bo gledalec začutil dogajanje in čustva'. V procesu color gradinga lahko spreminjamo tudi barve oblek na igralcih.

Slika 4: Modra scena iz filma The Ring

Tako smo v svojem filmu Znamenje spremenili glavnemu igralcu barvo hlač iz modre v rdečo, ker modra ni ustrezala. S spremembo barve hlač se spremeni tudi značaj igralca.

Slika 5: Slika levo (po barvni korekciji), slika desno (pred barvno korekcijo)

V slovenskih filmih se večinoma uporablja barvna korekcija slike, ko popravljamo barvno temperaturo in barvno nasičenost. V Hollywoodu pa se uporablja predvsem barvna gradacija (color grading), saj so nejasne, močne, izrazite in nerealne barve veliko bolj pomembne, kot pa barve, ki jih vidimo s prostim očesom.

3.3 NAČINI IZVEDBE BARVNE KOREKCIJE?

Imamo več možnosti izvedbe barvne korekcije posnetkov, in sicer med produkcijo filma, med snemanjem, ali v postprodukciji, pri montaži. Med snemanjem se barvna temperatura uravnava s pomočjo barvnih filtrov, ki se namestijo čez luči ali pred objektiv kamere. Sodobna digitalna tehnologija omogoča nastavitve barvne temperature pred snemanjem s funkcijo "white balance", ki jo ima danes že skoraj vsaka kamera.

Barvna temperatura se nastavi tako, da se objektiv usmeri v belo površino (papir), zato se vrednost spremeni tako, da se na ekranu dejansko vidi bela barva, kot jo zazna naše oko (Cook, 2007).

V postprodukciji je urejanje barvne korekcije kompleksnejše, saj je potrebno pregledati vse posnetke in s pomočjo programov, ki so posebej namenjeni barvni korekciji, ugotoviti, kakšna so odstopanja barvne temperature med posnetki. Nato jo je potrebno uravnati na nevtralen oziroma zelen barvni nivo. Nevtralen barvni nivo ni vedno primeren za film. Zato v filmih velikokrat zasledimo tudi belo barvo, ki sploh ni bela.

Prednost barvne korekcije v postprodukciji je ta, da se lahko popravlja in izbriše, če ne da želenega učinka. Tega pri snemanju ne moremo storiti (Zakaj barvna korekcija posnetkov?, 2011).

Zadnje desetletje se uporablja tudi barvna korekcija pri realizaciji oddaj v živo (24 ur, Slovenija ima talent ...), vendar samo korekcija svetlosti in barvne temperature.

3.3.1 Programi za barvno korekcijo

Barvna korekcija obstaja že dlje časa. Najprej se je izvajala z uporabo barvnih filtrov pri snemanju filmov, kasneje pa se je začela uporabljati v postprodukciji, pri montaži.

Danes je na trgu ogromno programov za digitalno barvno korekcijo slike. Ogromno programov za montažo pa že vsebuje dodatek za barvno korekcijo.

Eden takšnih programov, ki že vsebuje dodatek za barvno korekcijo, je Adobe Premiere pro, verzija CS6. V tem programu lahko obdelamo sliko in ton v celoti: zmontiramo film, urejamo posnetke, jih združujemo, dodajamo efekte, dodajamo zvok, ga urejamo itd. Ko je ta del

postprodukcije končan, se lahko v istem programu lotimo še barvne korekcije, ki je zadovoljiva, ampak se ne uporablja za barvno korekcijo visokoproračunskih filmov, ampak za korekcijo nizkoprorračunskih videospotov in filmov.

Za barvno korekcijo visokoproračunskih filmov in videospotov se uporabljajo programi, posebej namenjeni barvni korekciji. Takšen program je na primer DaVinci Resolve, ki omogoča vse, kar se tiče barv v videu: spreminjamo barvno temperaturo videa (hladnost – toploto), dodajamo in odvezemamo barve, povečujemo in zmanjšujemo nasičenost ter svetlost. Velika prednost tega programa je tudi ta, da lahko barve (slika 4) spreminjamo. Pred 20 leti vse to ni bilo mogoče.

3.4 POMEN BARV V FILMU

Že od začetka obstoja filmov so si režiserji in direktorji fotografije želeli v filmu ne le zgodbe, ampak tudi barv. Tako so prvi ustvarjalci, kot je npr. George Melies, barvali svoje filme ročno, sličico za sličico. Ekipa 50 ljudi je pred sabo imela trak in s čopičem barvala sličice (1 sekunda filma vsebuje 24 sličic): z različnimi barvami so barvali obleke, predmete in ljudi. Takrat se še niso zavedali, da lahko barva pripoveduje zgodbo, ampak so želeli navdušiti občinstvo s to "tehnologijo", kar je seveda delovalo (Cook, 2007).

Slika 6: Ročno barvan film A Trip to the Moon (1902)

Z razvijanjem kamer in barvnih filtrov so se direktorji fotografije začeli zavedati pomena barv v filmu. Ni bilo več pomembno samo, kako dobra je zgodba in kakšna je tehnična izvedba filma, ampak tudi, kakšne barve in zakaj so uporabljene v filmu (Cook, 2007).

Pomen različnih barv:

- **Rdeča** – je barva intenzivnosti, moči, energije in ambicij. V filmih simbolizira sovraštvo, kri in grožnjo, ali pa romanco, nežnost in ljubezen.
- **Rumena** – je barva intelekta, mentalnih procesov in navdiha. V filmih simbolizira veselje, srečo, optimizem in inteligenco. Če je rumena preveč nasičena, lahko simbolizira grožnjo in gledalca odvrča od gledanja.
- **Zelena** – je barva narave in mladosti. V filmih simbolizira mir in naravo, zelene lokacije pa dajejo občutek depresije, zaprtosti. Zelena barva na osebi pove, kdo je pošast (The Hulk).
- **Modra** – je barva samozavesti in stanovitnosti. V filmih simbolizira mir, harmoničnost, spokojnost in lojalnost ali pa naredi film bolj temačen, grozen, hladen.
- **Oranžna** – je barva entuziazma, ciljne naravnosti in uravnoteženosti. V filmih simbolizira toplino, srečo in mir, oranžna obleka (Kill Bill) prikazuje grožnjo, nevarnost (Kunc, 2007).

Ni napisanega pravila, kako v filmih uporabljati barve. Pomembna sta občutek in znanje, ki ju vložimo v korekcijo in barvanje filma. Vsaka barva v filmu ima svoj namen.

4 RAZISKOVALNI DEL (EMIPRIČNI DEL)

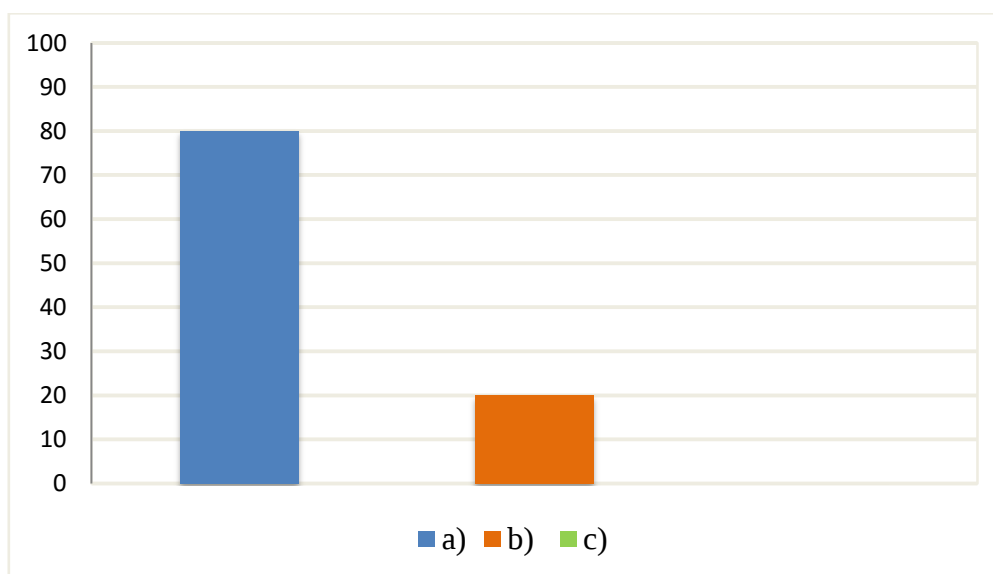
Starost in spol v anketi nista pomembna. Na vse hipoteze, ki so zastavljene v raziskovalni nalogi, ne vplivata spol in starost.

4.1 ANKETA

Kaj je barvna korekcija?

- a) Je postopek oz. proces, v katerem se ukvarjamo z barvnim videzom posnetkov in avdiovizualnega dela v celoti.
- b) Ne vem.
- c) So očala, ki izboljšajo dožemanje barv in jih nasičijo.

Tabela 1: Kaj je barvna korekcija?

80 % anketirancev ve, kaj je barvna korekcija.

20% anketirancev ne ve, kaj je barvna korekcija.

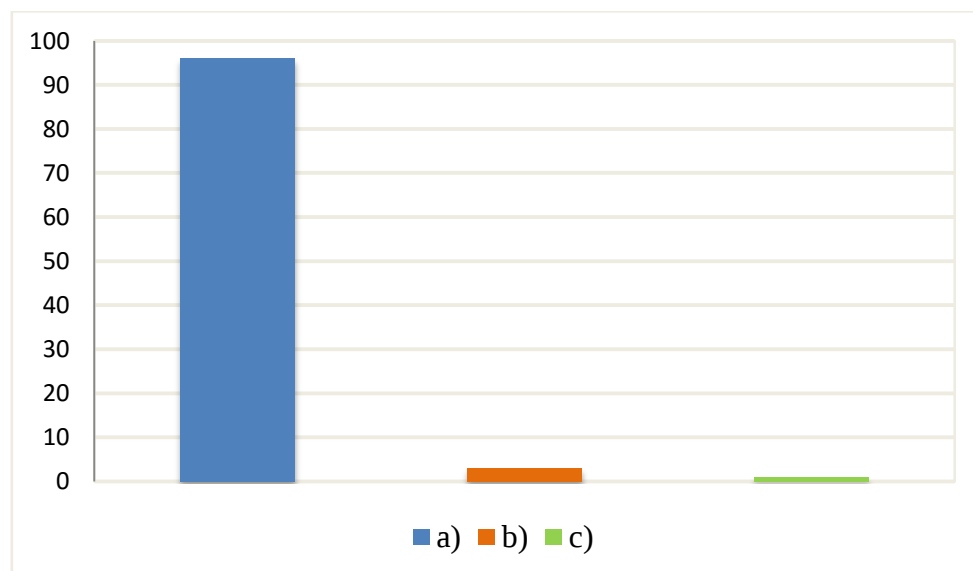
Ali se vam zdi, da so barve pomemben del filma?

a) Da.

b) Ne vem.

c) Ne.

Tabela 2: Ali se vam zdi, da so barve pomemben del filma?

96 % anketirancev meni, da so barve pomemben del filma.

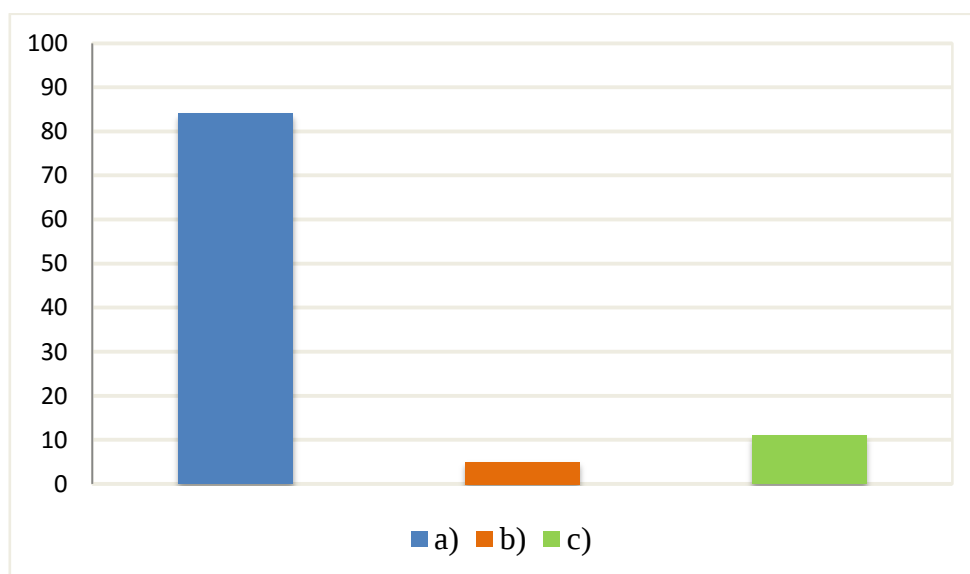
3 % anketirancev odgovora ne pozna.

1 % anketirancev meni, da barve niso pomemben del filma.

Ali menite, da je barvna korekcija (spreminjanje, odvzemanje, dodajanje barv) pomemben del produkcije filma?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne .

Tabela 3: Ali menite, da je barvna korekcija (spreminjanje, odvzemanje, dodajanje barv) pomemben del produkcije filma?

84 % anketirancev meni, da je barvna korekcija pomemben del produkcije filma.

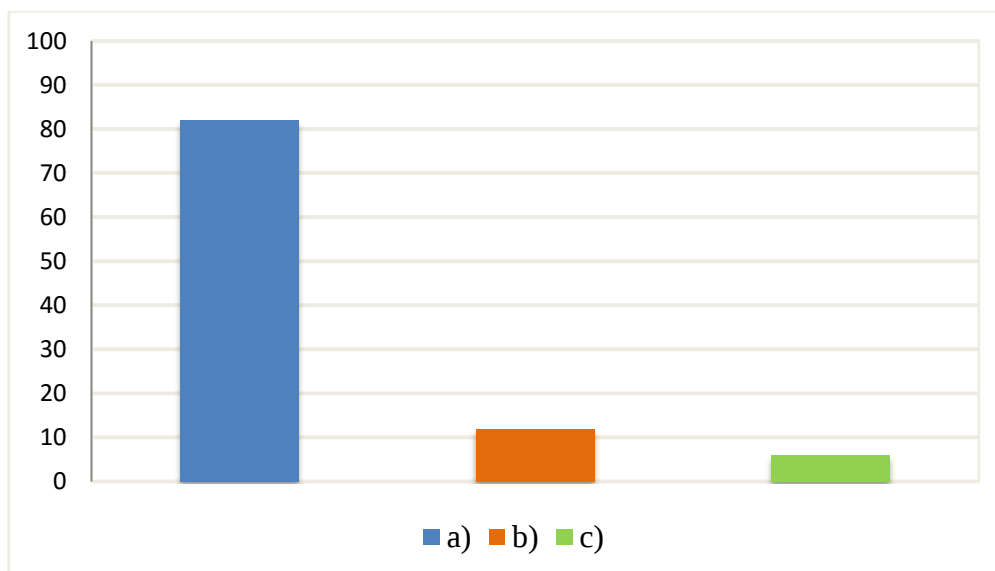
5 % anketirancev odgovora ne pozna.

11 % anketirancev meni, da barvna korekcija ni pomemben del produkcije filma.

Ali opazite razliko med barvami v slovenskih in holivudskih filmih?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

Tabela 4: Ali opazite razliko med barvami v slovenskih in holivudskih filmih?

82 % anketirancev opazi razliko med barvami v slovenskih in holivudskih filmih.

12 % anketirancev ne pozna odgovora

6 % anketirancev ne opazi razlike med barvami v slovenskih in holivudskih filmih.

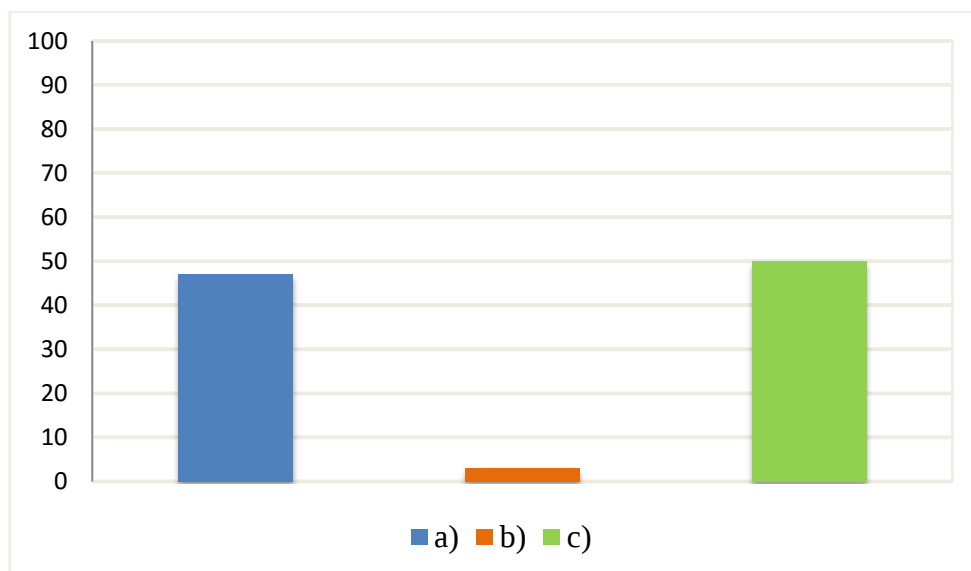
Ali se vam zdi, da se barvni korekciji pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa?

a) Da.

b) Ne vem.

c) Ne.

Tabela 5: Ali se vam zdi, da se barvni korekciji pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa?

47 % anketirancev meni, da se barvni korekciji pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa.

23 % anketirancev ne pozna odgovora.

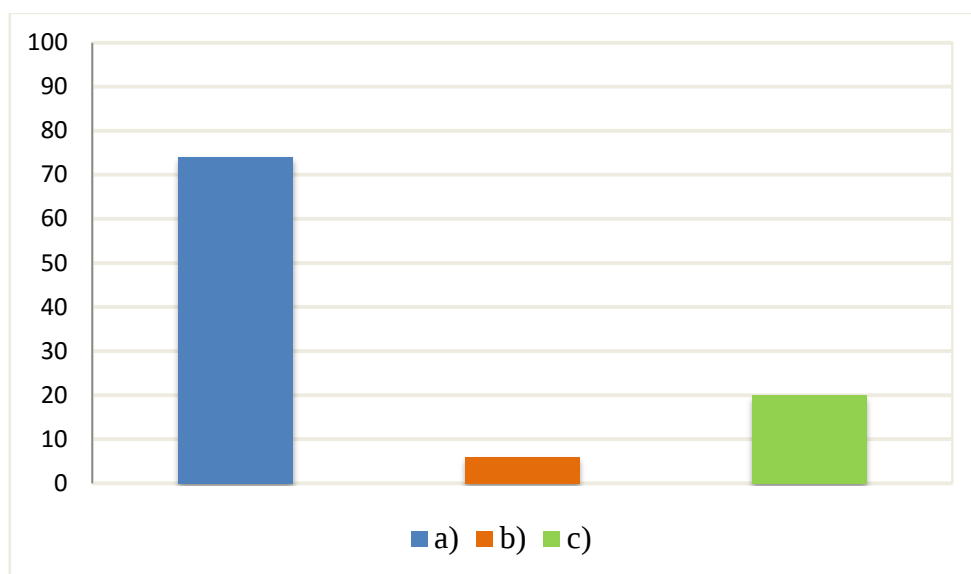
50 % anketirancev meni, da se barvni korekciji pri slovenskih filmih posveča dovolj časa.

Se strinjate, da lahko barva psihološko vpliva na vas in spremeni počutje?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

Če ste odgovorili z da, ali menite, da lahko barve in barvne kombinacije v filmu vplivajo na naša čustva?

Tabela 6: Se strinjate, da lahko barva psihološko vpliva na vas in spremeni počutje?

74 % anketirancev meni, da lahko barva psihološko vpliva na nas in nam spremeni počutje.

6 % anketirancev ne pozna odgovora.

20 % anketirancev meni, da barva psihološko ne mora vplivati na nas in nam spremeniti počutja.

Največ anketirancev meni, da lahko barve in barvne kombinacije v filmu vplivajo na naša čustva.

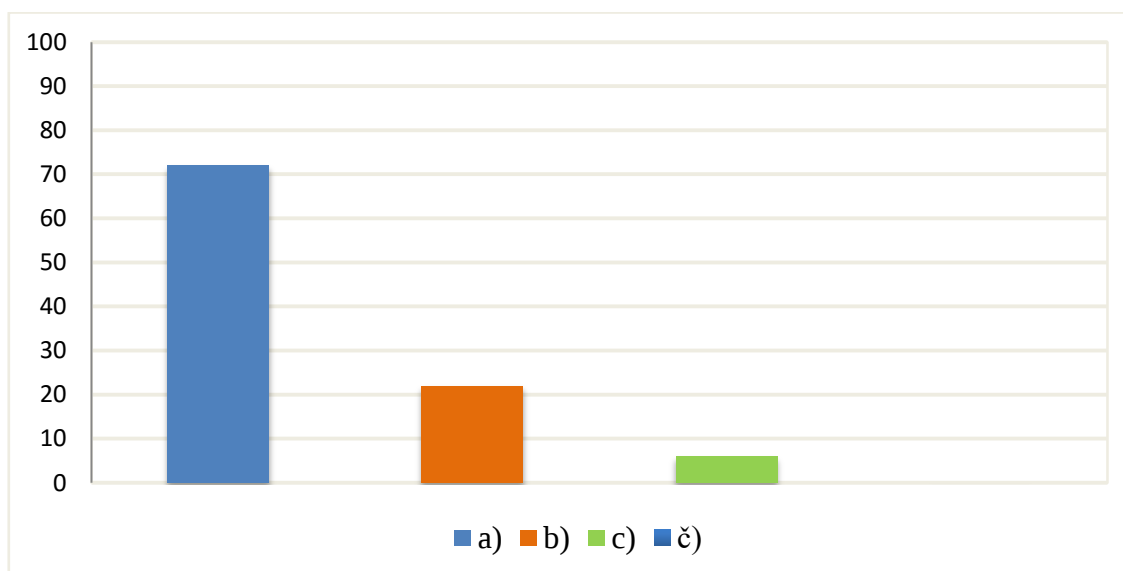
Katera izmed spodnjih slik deluje za vas prijetnejše in toplejše?

- a) Leva.
- b) Desna.
- c) Nobena.
- č) Obe enako.

Slika 7: Razlika barv toplo-hladno

Tabela 7: Katera izmed spodnjih slik deluje za vas prijetnejše in toplejše?

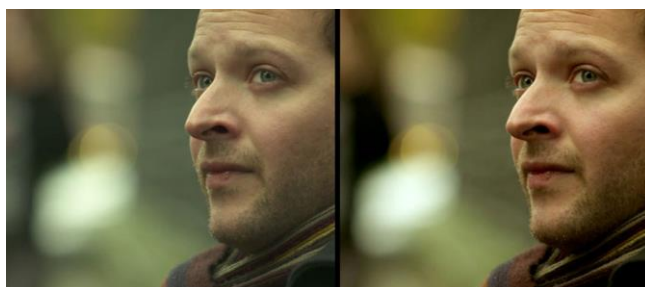
Na 72 % anketirancev deluje leva slika prijetnejše in toplejše.

Na 22 % anketirancev deluje desna slika prijetnejše in toplejše.

Na 6 % anketirancev nobena slika ne deluje prijetnejše in toplejše.

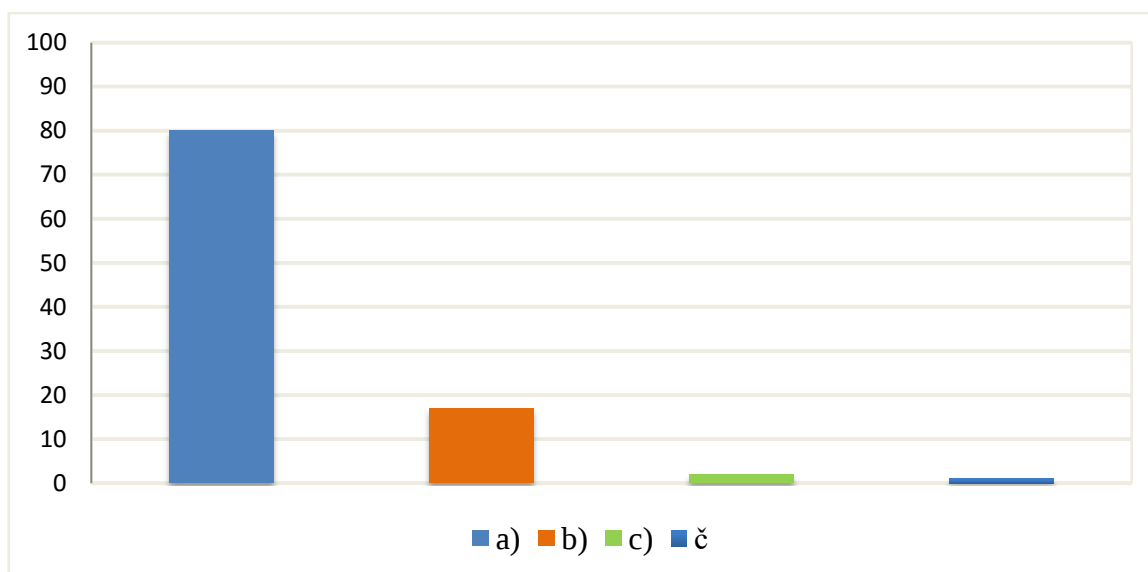
Katera izmed spodnjih slik ima bolj holivudski videz?

- a) Desna.
- b) Leva.
- c) Ne opazim razlike.
- č) Nobena.

Slika 8: Razlika kontrastov, nenasičenost-nasičenost

Tabela 8: Katera izmed spodnjih slik ima bolj holivudski videz?

80 % anketirancev meni, da ima desna slika bolj holivudski videz.

17 % anketirancev meni, da ima leva slika bolj holivudski videz.

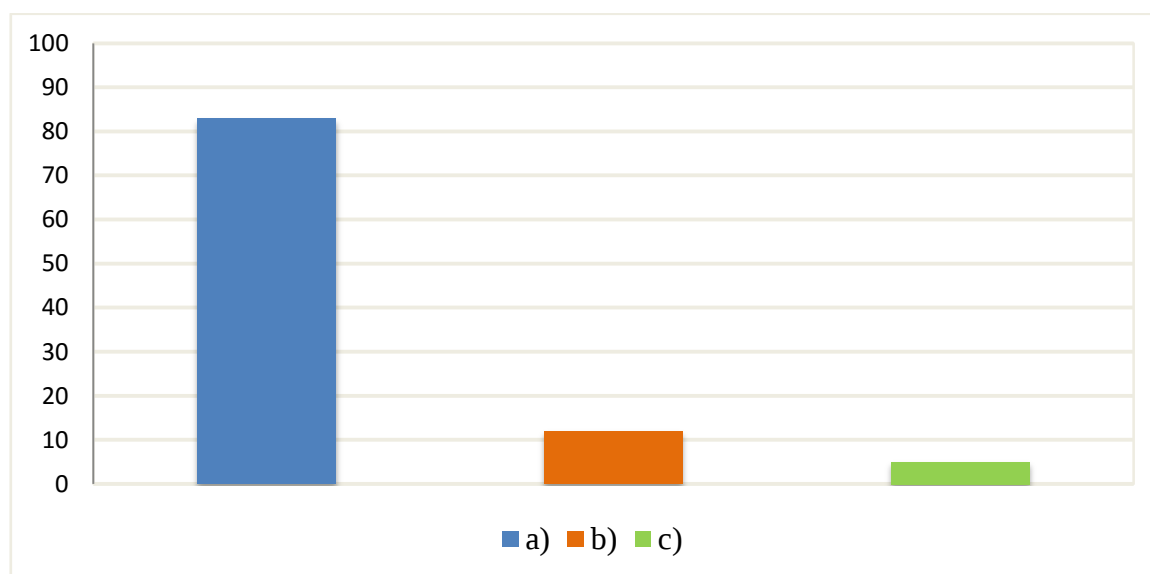
2 % anketirancev ne opazi razlike.

1 % anketirancev meni, da nobena izmed slik nima holivudskega videza.

Ali ste mnenja, da lahko z različnimi barvnimi kombinacijami pripovedujemo tudi zgodbo?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

Tabela 9: Ali ste mnenja, da lahko z različnimi barvnimi kombinacijami pripovedujemo tudi zgodbo?

83 % anketirancev meni, da lahko z različnimi barvnimi kombinacijami pripovedujemo tudi zgodbo.

12 % anketirancev ne pozna odgovora.

5 % anketirancev meni, da z različnimi barvnimi kombinacijami ne moremo pripovedovati zgodbe.

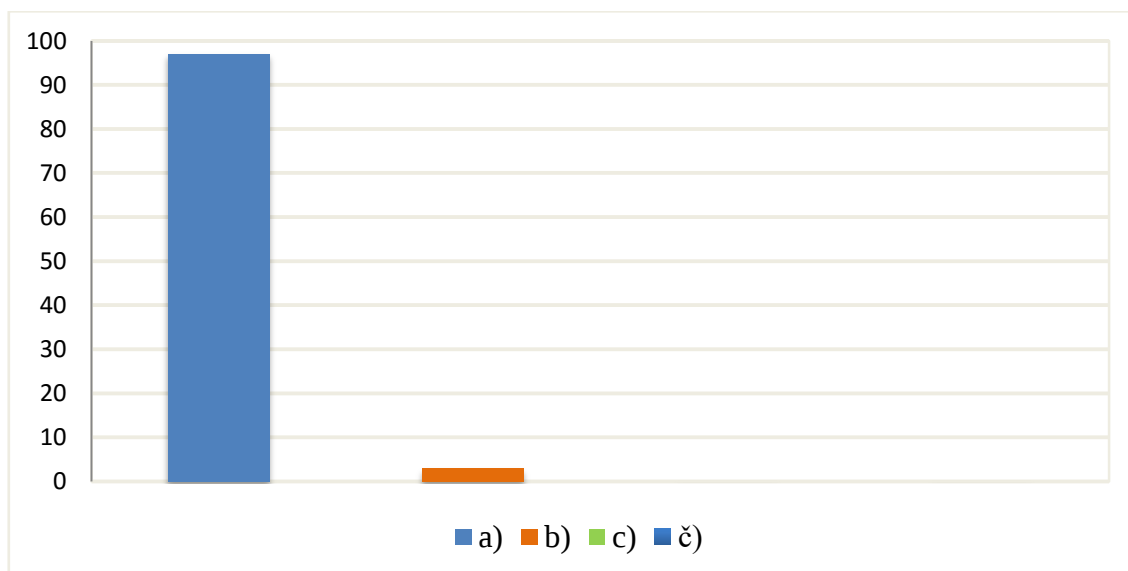
Kaj vam v filmu sporoča modrikasta scena, s hladnejšimi barvami, primer spodnja slika?

- a) Hladnost, nevarnost, grožnjo, strah.
- b) Ne vem.
- c) Drugo.
- č) Toploto, prijaznost, humor.

Slika 9: Hladna modra scena

Tabela 10: Kaj vam v filmu sporoča modrikasta scena, s hladnejšimi barvami, primer spodnja slika?

97 % anketirancev meni, da modrikasta scena sporoča hladnost, nevarnost grožnjo, strah.

3 % anketirancev odgovora ne poznajo.

Kaj vam v filmu sporoča rdečkasta scena s toplejšimi barvami, primer spodnja slika?

a) Hladnost, nevarnost, grožnja, strah.

b) Ne vem.

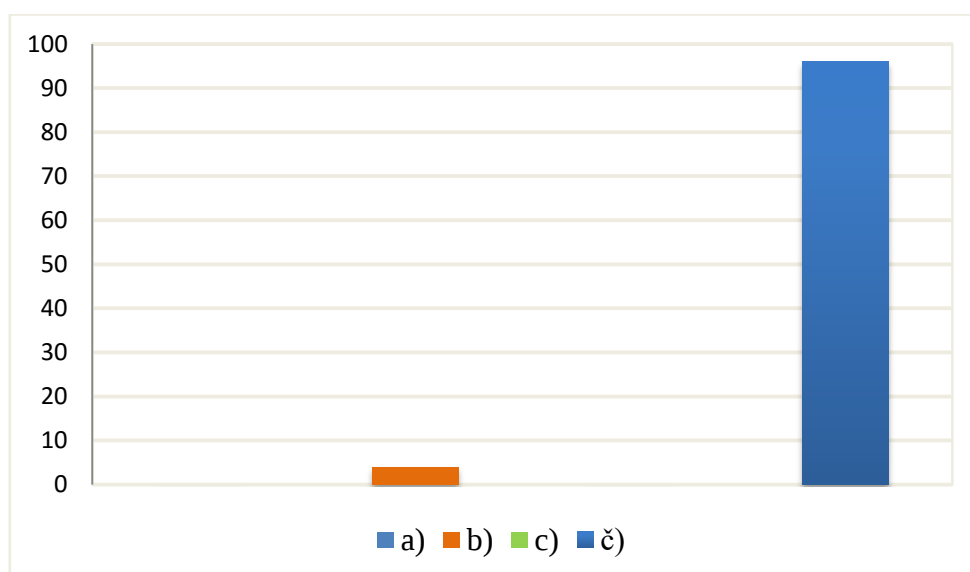
c) Drugo.

č) Toploto, prijaznost, veselje.

Slika 10: Topla rdeča scena

Tabela 11: Kaj vam sporoča rdečkasta scena s toplejšimi barvami, primer spodnja slika?

2 % anketirancev meni nekaj drugega.

96 % anketirancev meni, da rdečkasta scena s toplejšimi barvami sporoča toploto, prijaznost, veselje.

4.2 INTERVJU

Preko elektronske pošte smo se povezali s petimi slovenskimi montažerji in podjetjem, ki se ukvarja z barvanjem reklam, videospotov in filmov. Odgovor smo dobili od gospodov Jurija Moškona in Stanka Kostanjevca.

Obema smo zastavili zadnji dve (hipotezi) vprašanji in dobili sledeče odgovore.

4.2.1 Jurij Moškon

Slika 11: Jurij Moškon

Jurij Moškon je slovenski filmski in televizijski montažer, rojen 6. marec 1973 v Novem mestu (Jurij Moškon, 2015).

V šolskem letu 1997/98 je študiral na akademiji FAMU na programu 3F v Pragi. Leta 1999 je izdal knjigo Videotehnika in ustvarjalnost. Leta 2001 so mu na Ministrstvu za kulturo dodelili status samozaposlenega v kulturi - montažer. Leta 2008 je prejel nagrado za montažo filma Za vedno na Festivalu slovenskega filma. (Jurij Moškon, 2015).

Zmontiral je veliko znanih slovenskih celovečernih filmov, kot so Gremo mi po svoje, Slovenka, Delo Osvobaja in sodeloval kot kolorist (človek za barvno korekcijo) pri filmih Karaula, Paris love, Pod njihovo kožo itd. (Jurij Moškon, 2015).

Ali lahko barve v filmu v povezavi z zgodbo ustvarijo drugačna čustva kot sicer, zavajajo gledalca? Npr. v filmu The Godfather opazimo v kadrih oranžno barvo, ki nas skozi film spominja na smrt, da se bo zgodilo nekaj slabega, čeprav je barva miru, obilja in sreče. Ter npr. v filmu Kill Bill, igralkina rumena oblačila predstavljajo strah, grožnjo, tudi smrt, čeprav rumena barva sicer simbolizira srečo in veselje.

To je najtežje dokazati. Po moje segment gledalcev reagira tako, kot si je režiser ali kolorist (oseba, ki barva sliko) zamislil, drug pa popolnoma drugače, na primer pri Kill Bill. Ali je hotel kostumograf poudariti grožnjo ali je rumena dobra zato, ker se rdeča kri dobro vidi na njej, ali je hotel nasproten učinek sreče, saj rumena pomeni tudi ljubosumje? Bistveno vprašanje je, ali so z izbiro rumenega kostuma pri večini gledalcev dosegli to, kar so želeli.

Ali nas lahko barve v filmih spomnijo na določen dogodek ali nas osredotočijo na predmet?

To vsekakor velja.

4.2.2 Stanko Kostanjevec

Stanko Kostanjevec je slovenski filmski in televizijski montažer, rojen 29. 3. 1961 na Ptuj. Leta 1987 je diplomiral filmsko in televizijsko montažo na »Akademiji dramske umjetnosti« v Zagrebu. Leta 2000 je postal asistent na AGRFT za predmet filmska in televizijska montaža in se vpisal na magistrski študij na UL AGRFT. Leta 2003 je dobil naziv »magister umetnosti« in bil izvoljen v naziv »docent za področje montaže slike in zvoka«. Od leta 2004 naprej predava filmsko in televizijsko montažo in v vlogi mentorja za montažo sodeluje na študijskih filmskih in televizijskih avdiovizualnih delih (Stanko Kostanjevec, 2009).

Bil je mentor filma Trst je naš! in montažer celovečernega filma Babica gre na jug.

Ali lahko barve v filmu v povezavi z zgodbo ustvarijo drugačna čustva kot sicer, zavajajo gledalca? Npr. v filmu The Godfather opazimo v kadrih oranžno barvo, ki nas skozi film spominja na smrt, da se bo zgodilo nekaj slabega, čeprav je barva miru, obilja in sreče. Ter npr. v filmu Kill Bill, igralkina rumena oblačila predstavljajo strah, grožnjo, tudi smrt, čeprav rumena barva sicer simbolizira srečo in veselje.

Čustva gledalec doživlja na podoben način, kot jih doživlja v življenju. Naloga zgodbe filma je, da vzpostavi takšno strukturo razvoja dogajanja, ki pri gledalcu sproži emocionalne in racionalne odzive. Beseda »zavajanje« mogoče ni najprimernejša, bolje bi bilo reči »manipulacija«. V primerjavi z realnostjo nas avdiovizualno delo ob nagovarjanju lahko do neke mere tudi manipulira in tako gledalcu omogoča, da hitreje in intenzivneje »pade« v

emocionalno stanje, ko gleda film. Skrb za vzpostavljanje komunikacije povezave gledalca z avdiovizualnim delom pa je temeljna naloga montaže.

Ali nas lahko barve v filmih spomnijo na določen dogodek ali nas osredotočijo na predmet?

Seveda. Uporaba barv lahko sproža emocionalna in racionalna stanja. Z barvo lahko izdvojimo iz ambients določen objekt (predmet) ali pa tudi subjekt (lik), ki tako postane bolj prepoznaven in s tem izraziteje pritegne našo pozornost (gledalca) kot tudi lika (ali likov), ki se nahajajo v tem ambientu.

5 RAZPRAVA IN ZAKLJUČEK

Po obdelavi ankete in intervjujev smo pridobili vse želene informacije. Mnenja se seveda razlikujejo, a hkrati pridejo do podobnega zaključka.

Nekateri anketiranci vedo, kaj je barvna korekcija, prepoznajo razliko v barvah pri slovenskih in holivudskih filmih, in verjamejo, da barvna korekcija lahko vpliva na čustva gledalcev, pripoveduje zgodbo, obenem pa nekateri mislijo drugače.

Intervjuvanca imata oba podobno, skoraj enako mnenje glede zadnjih dveh hipotez.

Hipoteze so bile večinoma potrjene.

Hipoteze za splošno pomembnost barvne korekcije:

Hipoteza	Rezultat	Utemeljitev
Barvna korekcija je pomemben del produkcije filma.	Hipoteza potrjena.	Po mnenju anketirancev je barvna korekcija pomemben del produkcije filma
Barvni korekciji se pri slovenskih filmih ne posveča dovolj časa.	Hipoteza ovržena.	Po mnenju anketirancev se barvni korekciji slovenskih filmov posveča dovolj časa, ampak kljub temu opazijo razliko med barvami holivudskih in slovenskih filmov.

Hipoteze za čustveno in zgodbeno plat barvne korekcije (ali lahko z barvno korekcijo dosežemo pojav čustev pri gledalcu in pripovedovanje zgodbe):

Hipoteza	Rezultat	Utemeljitev
Barvna korekcija vpliva na čustva gledalcev filma.	Hipoteza potrjena.	Po mnenju anketirancev barvna korekcija, torej spreminjanje barv, lahko vpliva na čustva gledalcev. Dokaz so zgornje slike pri poglavju 4.7 (tabela 7) in 4.8 (tabela 8).
Barvna korekcija lahko pripoveduje zgodbo.	Hipoteza potrjena.	Po mnenju anketirancev barvna korekcija, torej spreminjanje barv, lahko pripoveduje zgodbo.
Barve v filmu lahko v povezavi z zgodbo ustvarijo drugačna čustva kot sicer, zavajajo gledalca.	Hipoteza potrjena.	Po mnenju Jurija Moškona in Stanka Kostanjevca barve v filmu lahko v povezavi z zgodbo ustvarijo drugačna čustva kot sicer, zavajajo gledalca.
Barve v filmu nas lahko spomnijo na določen dogodek ali nas osredotočijo na predmet.	Hipoteza potrjena.	Po mnenju Jurija Moškona in Stanka Kostanjevca nas barve v filmu lahko spomnijo na določen dogodek ali nas osredotočijo na predmet.

6 VIRI IN LITERATURA

- [1] COOK, P. *Knjiga o filmu*. Ljubljana: UMco, d.d., in Slovenska kinoteka, 2007.
- [2] PAPOTNIK, A., in ČERIN, B. *Fotografija: zbrano gradivo o fotografiji*. Radovljica: Didakta, 1994.
- [3] *Zakaj barvna korekcija posnetkov?*(online). 2011. (citirano 15. 2. 2016). Dostopno na naslovu: <http://www.video-id.si/novica/zakaj-barvna-korekcija-posnetkov.html>.
- [4] INHOFER, P. *Color Grading vs. Color Correction: What's the Difference* (online). 2015. (citirano: 20. 2. 2016). Dostopno na naslovu: <http://www.lynda.com/articles/color-grading-vs-color-correction>.
- [5] *Jurij Moškon* (online). 2015. (citirano 25. 2. 2016). Dostopno na naslovu: https://sl.wikipedia.org/wiki/Jurij_Mo%C5%A1kon.
- [6] Stanko Kostanjevec (online). 2009. (citirano 25. 2. 2016). Dostopno na naslovu: <http://www.vertigo.si/ekipa/stanko-kostanjevec.html>.
- [7] Mateja Kunc (online). 2007. (citirano 15.2.2016). Dostopno na naslovu: http://www.izaq.si/vpliv_barv_na_cloveka.html.

6.1 VIRI SLIK

- Slika 1: (online). (citirano 25.2.2016) Dostopno na naslovu: <http://www.video-id.si/uploads/htmlcontent/barvnaLestvica.jpg>.
- Slika 2: (online). (citirano 25.2.2016) Dostopno na naslovu: http://i.vimeocdn.com/video/502224010_1280x720.jpg.
- Slika 3: (online). (citirano 26.2.2016) Dostopno na naslovu: <http://static1.squarespace.com/static/5005b47424ac8599045698aa/?format=750w>.
- Slika 4: (online). (citirano 26.2.2016) Dostopno na naslovu: <http://www.blogcdn.com/blog.moviefone.com/media/2010/10/samara-530-x-298-1286812261.jpg>.
- Slika 5: Lasten vir (scena iz kratkega mladinskega filma Znamenje)
- Slika 6: (online). (citirano 27.2.2016) Dostopno na naslovu: https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcRkS5uc5lGlsErz7HQL-TEYTOZsYrG3utQZZvIV9XqEszbsta_bxA.

Slika 7: (online). (citirano 27.2.2016) Dostopno na naslovu: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/2f/3f/9b/2f3f9b43040b246945dfab5.jpg>.

Slika 8: (online). (citirano 27.2.2016) Dostopno na naslovu: https://digitalfilms.files.wordpress.com/2012/07/df_fcpxgrade2_22c.jpg.

Slika 9: (online). (citirano 27.2.2016) Dostopno na naslovu: <https://filmdump.files.wordpress.com/2012/03/source-code-2.jpg>.

Slika 10: (online). (citirano 27.2.2016) Dostopno na naslovu: <http://filmz.dk.gfx.zfour.dk/10/76010-3500x1969crop0.jpg>.

Slika 11: (online). (citirano 29.2.2016) Dostopno na naslovu: <http://www.jmv.si/foto/jurijmoskon.jpg>.

7 PRILOGE

7.1 ANKETA

Pozdravljeni! Sva Gal in Andraž, dijaka 4. letnika Srednje šole za strojništvo, mehatroniko in medije, smer medijski tehnik.

Za poklicno maturo izdelujeva raziskovalno nalogo z naslovom Ali korekcija barv vpliva na čustva gledalcev pri filmu? Za potrebe dobrega raziskovanja pa potrebujeva vašo pomoč. Prosiva vas, če si vzamete nekaj minut časa in rešite sledečo anketo.

Za sodelovanje se vam že vnaprej zahvaljujema. Gal Ancelj in Andraž Štok

1. Kaj je barvna korekcija?

- a) Ne vem.
- b) Je postopek oz. proces, v katerem se ukvarjamo z barvnim videzom posnetkov in avdiovizualnega dela v celoti.
- c) So očala, ki izboljšajo dožemanje barv in jih nasičijo.

2. Ali se vam zdi, da so barve pomemben del filma?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne vem.

3. Ali menite, da je barvna korekcija (spreminjanje, dodajanje, odzemanje barv) pomemben del produkcije filma?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne

4. Ali opazite razliko med barvami v slovenskih in holivudskih filmih?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

5. Ali se vam zdi, da se barvni korekciji v slovenskih filmih ne posveča dovolj časa?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

6. Se strinjate, da lahko barva psihološko vpliva na vas in spremeni počutje?

- a) Da.
- b) Ne.
- c) Delno.
- d) Ne vem.

7. Če ste odgovorili z da, ali menite, da lahko barve in barvne kombinacije v filmu vplivajo na naša čustva?

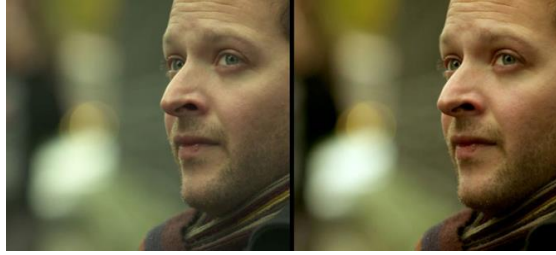
- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

8. Katera izmed spodnjih slik deluje na vas prijetnejše in toplejše (tudi varneje)?

- a) Leva.
- b) Desna.
- c) Obe enako.
- d) Nobena.

9. Katera izmed spodnjih slik ima bolj holivudski videz?

- a) Desna.
- b) Leva.
- c) Ne opazim razlike.
- d) Nobena.

10. Ali ste mnenja, da lahko z različnimi barvnimi kombinacijami pripovedujemo tudi zgodbo?

- a) Da.
- b) Ne vem.
- c) Ne.

11. Kaj vam v filmu sporoča modrikasta scena, s hladnejšimi barvami, primer spodnja slika?

- a) Toploto, prijaznost, humor.
- b) Hladnost, nevarnost, grožnjo, strah.
- c) Ne vem.
- d) Drugo: _____

12. Kaj vam v filmu sporoča rdečkasta scena, s toplejšimi barvami, primer spodnja slika?

- a) Toploto, prijaznost, humor.
- b) Hladnost, nevarnost, grožnjo, strah.
- c) Ne vem.
- d) Drugo: _____

Anketo ste uspešno rešili. Zahvaljujemo se vam za vaše odgovore, kateri nama bodo pomagali pri nadaljnjem raziskovanju. Lep pozdrav Gal in Andraž.

8 ZAHVALA

Zahvaljujeva se vsem, ki ste nama pomagali pri nastajanju raziskovalne naloge:

- naprej se zahvaljujeva mentorju gospodu Dušanu Vešligaju, ki naju je ves čas spodbujal, usmerjal in pomagal pri raziskovanju in izdelovanju raziskovalne naloge,
- zahvaljujeva se tudi lektorici, gospe Suzani Slana, ki je naše delo jezikovno pregledala,
- prav tako hvala vsem stotim anketiranim.

Vsem iskrena hvala!